

Agata Tatar
Radna Miasta Krakowa

Kraków, 13 maja 2014 r.

Szanowny Pan
Prof. Jacek Majchrowski
Prezydent Miasta Krakowa

Interpelacja w sprawie: nauczania j. obcego nowożytnego w szkole i kwalifikacji nauczycieli w zakresie nauczania języka obcego nowożytnego.

Przeprowadzone w 2011 roku *Europejskie Badanie Kompetencji Językowych (European Survey on Language Competences, ESLC)* to pierwszy międzynarodowy pomiar znajomości języków obcych wśród europejskiej młodzieży. Badanie umożliwia porównanie poziomu umiejętności językowych uczniów w zakresie pięciu najczęściej nauczanych języków obcych w Europie w odniesieniu do skali poziomów biegłości językowej *Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego (ESOKJ)*. Dostarcza również informacji o tych elementach kontekstu nauczania i uczenia się języków obcych, które są przedmiotem zainteresowania europejskiej polityki językowej. Wnioski płynące z raportu są następujące:

- Ponad połowa polskich gimnazjalistów prezentuje znajomość języka angielskiego na poziomie A1 albo niższym w zakresie rozumienia ze słuchu i tworzenia wypowiedzi pisemnych w języku angielskim.
- Dla rozumienia tekstów pisanych ten odsetek sięga aż 65%. Natomiast średnio co czwarty uczeń trzeciej klasy gimnazjum może się pochwalić biegłością w zakresie języka angielskiego na poziomie B1 lub B2.
- Jeśli chodzi o język niemiecki, wyniki testów językowych pokazały, że ponad 40% uczniów trzeciej klasy gimnazjum prezentuje poziom A1 w zakresie tego języka, a kolejne 40% nie osiąga poziomu A1.
- Procentowy udział uczniów, których umiejętności językowe odpowiadają poziomowi samodzielnych użytkowników języka (B1 i B2), jest niewielki i wynosi 5-7% w zależności od badanej sprawności.

Obserwujemy zatem dużą różnicę w poziomie kompetencji językowych polskich gimnazjalistów w zakresie języka angielskiego i niemieckiego. Uczniowie znacznie lepiej znają język angielski niż język naszych zachodnich sąsiadów. Jak wynika z *Badania Kapitału Ludzkiego (Szczucka i Jelonek 2011)*, dysproporcja w poziomie znajomości tych dwóch języków utrzymuje się również na poziomie szkół ponadgimnazjalnych. W rzeczonym badaniu analiza deklaracji uczniów co do poziomu znajomości poszczególnych języków obcych pokazała, że istnieje wyraźna dysproporcja pomiędzy językiem angielskim i

pozostałymi językami, na rzecz tego pierwszego. Co więcej, pomimo że uczniowie w badaniu Kapitału Ludzkiego deklarowali stosunkowo powszechną znajomość języka niemieckiego (66%), ich deklaracje nie przekładały się na stopień rzeczywistej biegłości językowej (wskazanej przez wynik testu), jak miało to miejsce w przypadku języka angielskiego. Pomijając wyżej wspomniane różnice między językami, **poziom kompetencji językowych polskich gimnazjalistów pozostaje jednym z najniższych w Europie**. Jest on niepokojący nie tylko w świetle zaleceń unijnych (w tym celu wyznaczonego w 2002 r. w Barcelonie – każdy Europejczyk powinien znać dwa języki obce), ale także w kontekście wymagań egzaminu gimnazjalnego.

Zgodnie z obowiązującą podstawą programową (MEN 2009 r) uczeń kończący gimnazjum zna język obcy, którego uczył się od szkoły podstawowej na poziomie A2+, a język obcy, którego naukę rozpoczął w gimnazjum – na poziomie A2. Wyniki badania ESLC pokazują, że absolwenci gimnazjum mogą mieć problem z nauką języków obcych w szkołach ponadgimnazjalnych kończących się maturą, która zakłada znajomość języka na poziomie B1 (matura na poziomie podstawowym) lub B2 (matura na poziomie rozszerzonym). Część Uczniów zgodnie z przeprowadzonym testem nie tylko nie osiągnęła zakładanych poziomów A 1 lub A2, lecz autorzy testu zmuszeni byli stworzyć dla tej grupy tzw. poziom Pre A1.

Oprócz wyników testów językowych istotną informacją o umiejętnościach językowych polskich gimnazjalistów są wyniki samooceny przeprowadzonej przez uczniów. Zaobserwowano znaczną rozbieżność pomiędzy poziomem umiejętności deklarowanym przez uczniów w odniesieniu do poszczególnych sprawności językowych a wynikami testów mierzących poziom opanowania.

Zatem nasuwają się kolejne wnioski: :

- Dramatyczny jest poziom przygotowania uczniów w zakresie umiejętności językowy – 9 lat nauki
- Uczniowie powinni być przygotowani na poziomie B2 a zdają na B1 (podstawowy) matura
- Dramat w gimnazjach na poziomach rozszerzonych - gorzej niż matematyka statystycznie (poziom rozszerzony egzaminu gimnazjalnego)
Zdający j obcy nowożytny na poziomie rozszerzonym gimnazjaliści uzyskali średnio z j. ang. - 46% , j. niemiecki 39%, (egzamin gimnazjalny j. obcy nowożytny 2014)

Nauczyciele wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej:

- Nauczyciele języka obcego nowo – kiepskie przygotowanie metodyczne (nie znają metod pracy z dzieckiem młodszym)
- Nauczyciele po kierunkach wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej brak umiejętności językowych (B2 - np. FCE trudności z potwierdzeniem kompetencji językowych na wymaganych poziomach przez MEN).

W związku ze zmianami Nowelizacja rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej

w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół 29 kwietnia 2014 r.

I. Podstawa programowa wychowania przedszkolnego:

- Przygotowanie dzieci do posługiwania się językiem obcym

Przygotowanie dzieci do posługiwania się językiem obcym nowożytnym ” - nowy obszar w podstawie programowej

Dziecko kończące wychowanie przedszkolne:

- 1) uczestniczy w zabawach np. muzycznych, ruchowych, plastycznych, konstrukcyjnych, teatralnych;
- 2) rozumie bardzo proste polecenia i reaguje na nie;
- 3) powtarza rymowanki, proste wierszyki i śpiewa piosenki w grupie;

rozumie ogólny sens krótkich historyjek opowiadanych lub czytanych, gdy są wspierane np. obrazkami, rekwizytami, ruchem, mimiką, gestami

Wymagania w zakresie kwalifikacji nauczycieli przedszkoli są takie same jak w stosunku do nauczycieli klas I - III

Kto może prowadzić zajęcia językowe:

- osoby, które mają kwalifikacje do pracy w przedszkolach, pod warunkiem że legitymują się świadectwem znajomości danego języka obcego w stopniu co najmniej podstawowym (poziom B2) oraz ukończyły studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie wczesnego nauczania danego języka obcego
- absolwenci nauczycielskich kolegiów języków obcych
- filolodzy posiadających przygotowanie pedagogiczne

Ważne:

- Nowelizacja rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli.

- Zmiana rozporządzenia - umożliwienie nauczania języka obcego, do dnia 31 sierpnia 2020 r., nauczycielom przedszkoli legitymującym się świadectwem znajomości danego języka obcego co najmniej na poziomie B2 z zastrzeżeniem, że do 2020 r. nauczyciele ci uzupełnią wymagane kwalifikacje w zakresie wczesnego nauczania danego języka obcego.

Harmonogram wprowadzania zmiany:

- od 1 września 2014 r. nieobligatoryjnie - placówki wychowania przedszkolnego posiadające możliwości organizacyjne – decyzja dyrektora podjęta w porozumieniu z organem prowadzącym, po uzyskaniu opinii rady pedagogicznej
- od 1 września 2015 r. obligatoryjnie - dzieci realizujące roczne obowiązkowe przygotowanie przedszkolne
- od 1 września 2017 r. obligatoryjnie - wszystkie dzieci korzystające z wychowania przedszkolnego

W związku z powyższym zwracam się do Pana Prezydenta z zapytaniem?

- czy Wydział Edukacji UMK przeprowadził analizę potrzeb w obszarze kształcenia nauczycieli wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej w zakresie kompetencji językowych?

- Czy Wydział posiada dane dotyczące liczby nauczycieli wychowania przedszkolnego posiadających uprawnienia do nauczania języka obcego nowożytnego a liczbą nauczycieli starających się o uzyskanie kwalifikacji do nauczania j. obcego nowożytnego w wychowaniu przedszkolnym

- Jakie są planowane działania w zakresie wdrożenia planowanych zmian w podstawie programowej ?

- jaką koncepcję działań prowadzi Wydział Edukacji w zakresie wsparcia nauczycieli wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej z obszaru nauczania języka obcego nowożytnego.

Z wyrazami szacunku

Chyba Tarone